

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Střední průmyslová škola strojnická Olomouc, tř.17. listopadu 49

**Výukový materiál zpracovaný v rámci projektu „Výuka moderně“
Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0205**

Šablona: III/2 Český jazyk, umění a kultura

Sada: 2

Číslo materiálu v sadě: 7

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

Název: Literatura v období klasicismu

Jméno autora: Mgr. Renata Provázková

Předmět: Český jazyk, umění a kultura

Jazyk: Čeština

Klíčová slova: klasicismus, Francie, Itálie, vysoký a nízký žánr, drama, komedie, bajka, satira, Molière, J. Racine, P. Corneille, C. Goldoni

Cílová skupina: žák 1. ročníku

Stupeň a typ vzdělání: střední odborné

Očekávaný výstup: Vystihne podstatné rysy period české i světové literatury, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení.

Metodický list/anotace

Prezentace obsahuje základní informace o literatuře v období klasicismu, uvádí nejznámější francouzské a italské představitele dramatu a jejich některá díla.

Doprovodný obrazový materiál a několik testových úloh napomohou upevnění učiva.

Datum vytvoření: 1.3. 2013

Literatura v období klasicismu

- **Zopakujte si na základě probraného učiva o klasicismu v umění:**
  - ✓ Co je klasicismus?
  - ✓ Které období zahrnuje?
  - ✓ Kde vznikl?
  - ✓ Jaká byla klasicistní architektura?
  - ✓ Jmenujte nejvýznamnější klasicistní hudební skladatele.

Literatura Francie

- požadavek na harmonickou souměrnost, jasnost a jednoduchost obsahu
- **Žánry:**
  - ✓ **vysoké** – epos, óda, tragédie
    - často antické náměty
    - zpracovávají látky ze života vysokých vrstev (šlechta, panovníci)
  - ✓ **nízké** – satira, komedie, fraška
    - náměty ze života obyčejných lidí (lidové postavy)

Drama

- požadavek na jednotu místa, času a děje (podle zásad Aristotela – jednotný děj se odehrával na jednom místě v rozmezí 24 hodin)
- **Pierre Corneille**
  - **Cid**
    - ✓ tragédie - drama o lásce a cti, konflikt citu a rozumu
    - ✓ místo děje – Španělsko 11. století
    - ✓ hlavní hrdina bojuje s Maury

- **Jean Racine**

- **Faidra**

- ✓ antický námět – psychologická tragédie
    - ✓ psáno ve verších
    - ✓ příběh o tragické lásce ženy athénské krále Thesea k nevlastnímu synovi Hippolytovi

- **Molière**

- komedie: kritika lidských nedostatků

- **Lakomec**

- ✓ hl. postava – lakomý lichvář Harpagon
- ✓ kritika negativních lidských vlastností – lakomství, nepřejícnosti, hrabivosti

➤ **Tartuffe**

- ✓ komedie ve verších
- ✓ kritika pokrytectví, bezcharakternosti, „svatouškovství“
- ✓ kontrast mezi postavami – naivní a důvěřivý Orgon x podvodník Tartuffe

➤ **Misanthrop**

- ✓ misantrop = nepřítel lidí
- ✓ kritika lidských vlastností – falše, přetvářky, pokrytectví

➤ **Don Juan**

- ✓ kritika šlechty a její rozmařilosti, pokrytectví

➤ **Zdravý nemocný**

- ✓ kritika lékařů – šarlatánů, jejich sobectví

Jean Racine

Obrázek č. 1

Molière na
malbě
Nicolase
Mignarda z
roku 1658

Obrázek č. 2

- **Jean de La Fontaine**

- **Bajky**

- ✓ psány volným veršem

Připomeňte si:

- Co je bajka?
- Jmenujte nejstaršího autora bajek.
- Které bajky jsou nejznámější? Jaké z nich plyne ponaučení?

Ezop podle Velázquezze

Bajky:

Liška a čáp –
ponaučení: Kdo
jinému jámu kopá,
sám do ní padá.

Splacený dluh –
ponaučení:
Jednou pomůžeš
ty mně, podruhé já
tobě.

Obrázek č. 3

**Jean de La
Fontaine,
(1621-1695)**

Obrázek č. 4

Itálie

Italské drama 18. stol:

commedia dell' arte = profesionální divadlo v Itálii od pol. 16.stol.

- herci – konkrétní typy, improvizace, masky, kostýmy, pantomima, tanec

- **Carlo Goldoni**

- ✓ ruší opakující se kostýmy i masky

- **Sluha dvou pánů**

- **Poprask na laguně** aj.

Kolombína a Harlekýn při tanci

Obrázek č. 5

Ilustrace ke hře Sluha dvou pánů

C. Rinaudini inv. e. del.

G. Giuliani inc.

*rr. Ho volentà de veder come me riesce sà do
servizj.*

Il Servitore di due Padroni At. 1 Sc. 16.

Obrázek č. 6

Testové úlohy

- 1. Rozhodněte, které tvrzení je chybné:**
  - a) Klasicistní drama dodržuje Aristotelovu jednotu místa, času a děje.
  - b) Příznačné pro literaturu klasicismu bylo rozlišení žánrů na vysoké a nízké. K vysokým patřily epos, tragédie a komedie, k nízkým óda, fraška a bajka.
  - c) Klasicistní tragédie čerpaly náměty převážně z antiky.

2. Autorem dramatu Cid je:

- a) Molière
- b) Jean Racine
- c) Pierre Corneille

3. Harpagon je hlavní postavou Moliérovvy hry:

- a) Lakomec
- b) Misanthrop
- c) Tartuffe

4. Slovo *misanthrop* ve stejnojmenné hře Moliéra znamená:

- a) přítel lidu
- b) nepřítel lidu
- c) člověk vzdělaný, učený

5. Francouzský literát Jean de La Fontaine se proslavil útvarem:

- a) commedia dell' arte
- b) veršovaná komedie
- c) bajka

Řešení:

1. b

2. c

3. a

4. b

5. c

Odkazy:

Použité zdroje: internet

Dostupný pod licencí GNU Free Documentation License na www:

Obrázek č. 1

AUTOR NEUVEDEN. Wikimedia Commons [online]. [cit. 24.11.2012]. Dostupný na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jean_racine.jpg

Obrázek č. 2

AUTOR NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 24.11.2012]. Dostupný na WWW:

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Moli%C3%A8re -
Nicolas Mignard %281658%29.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Moli%C3%A8re_-_Nicolas_Mignard_%281658%29.jpg)

Obrázek č. 3

AUTOR NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 24.11.2012]. Dostupný na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Diego_Velasquez,_Aesop.jpg

Obrázek č. 4

AUTOR NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 24.11.2012]. Dostupný na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jean_de_La_Fontaine.jpg

Obrázek č. 5

THYSSEN, Malene. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 25.11.2012]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Harlekin_Columbine_Tivoli_Denmark.jpg >

Obrázek č. 6

RIZZARDINI,C.. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 25.11.2012]. Dostupný na WWW:
< <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:IlServitore.jpg> >